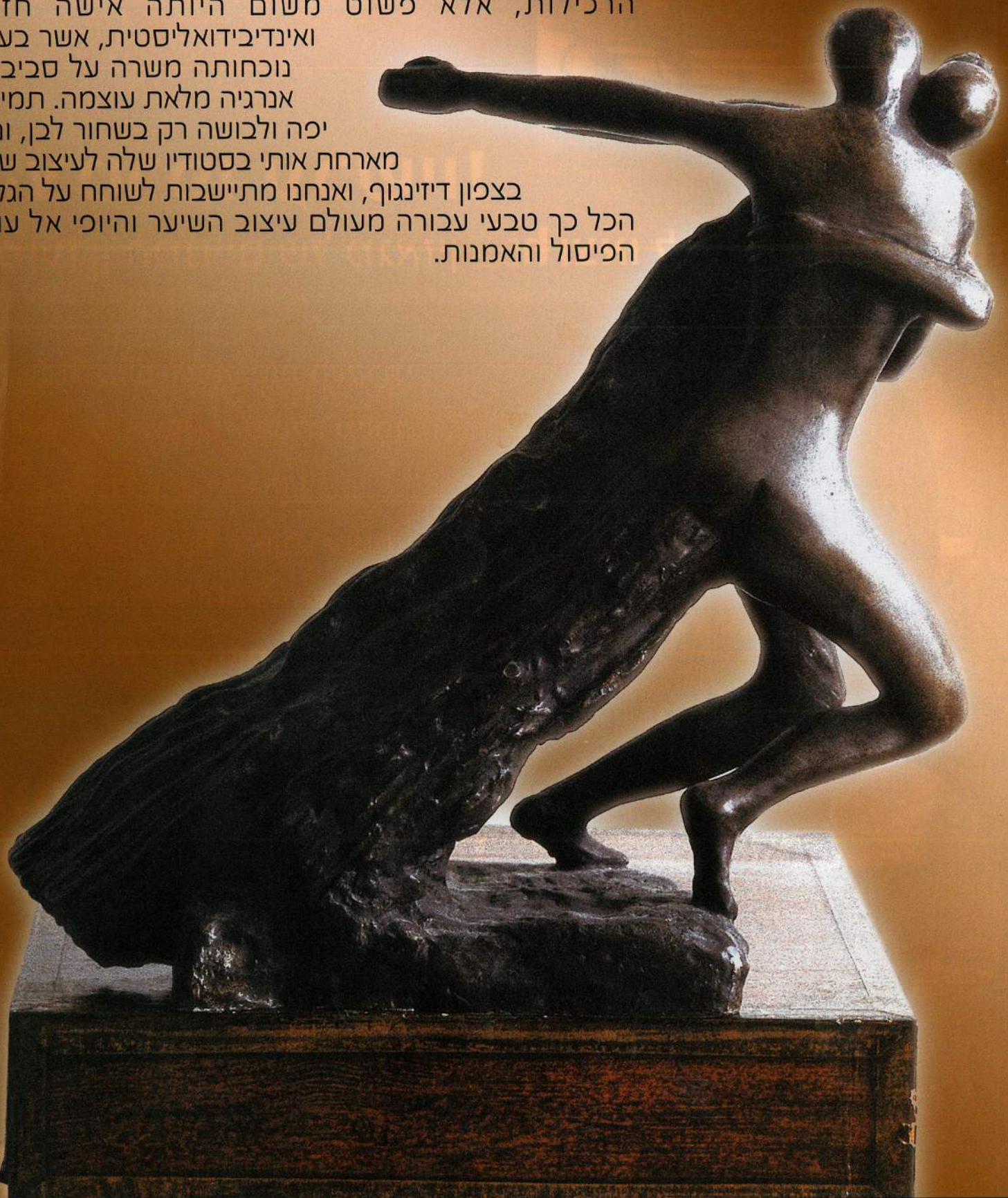

קשה להתעלם מהרושם העצום שמעוררת אישיותה של
ונדה קרן. לא רק משום שהיא נמצאת כבר למעלה משלושים
שנה בצמרת מעצבי השיער של ישראל, גם לא רק משום
שבמשך השנים דובר ונכתב אודותיה כל כך הרבה בכל מדורי
הרכילות, אלא פשוט משום היותה אישה חזקה
ואינדיבידואליסטית, אשר בעצם
נוכחותה משרה על סביבתה
אנרגיה מלאת עוצמה. תמירה,
יפה ולבושה רק בשחור לבן, ונדה
מארכת אותי בסטודיו שלה לעיצוב שיער
בצפון דיזינגוף, ואנחנו מתיישבות לשוחח על הגלגול
הכל כך טבעי עבורה מעולם עיצוב השיער והיופי אל עולם
הפיסול והאמנות.

מאת: מירב מירצקי

פסלת ושמה ונדה

בגיל 24 כבר היו לנדה שלושה ילדים, ובגיל 31 היא התגרשה והמשיכה לגדל את ילדיה לבד. זו בדיוק התקופה שבה החלה להרחיב את עסקיה. היא פתחה מכון גדול יותר בנן העיר, שכלל גם הוא את כל מה ששייך לתחום היופי, מעיצוב שיער ועד למכירת בגדים. הפעם החידוש היה בוטיק שבו נמכרו אך ורק בגדים בצבעי שחור ולבן. גם הקונספט הזה היה ייחודי לנדה, ובזואי חדשני עבור תל אביב של לפני שבע עשרה שנה. המקום הפך לסיפור הצלחה.

כדי להיות סיפור הצלחה עסקים מן הסוג שאותם ניהלה ונדה מחייבים קשר ישיר וקבוע לעולם הזוהר והעילית הישראלית בכלל. כמי שעיצבה במשך שלושים שנה את המראה של כמעט כל אישיות בישראל שהכתיבה הלכי תרבות, פוליטיקה או כלכלה, ונדה מעדיה על עצמה שבעצם לאורך כל שנות חייה הסתובבו בקרבתה רק אנשים מכורסמים. באותה נשימה היא ממהרת לציין שאף אחד לא פרץ עבורה את הדרך. ההצלחה של עסקיה הייתה תוצאה של עבודה קשה ושל אהבה גדולה למקצוע.

בסטודיו עצמו שוררת יראת כבוד נעימה כלפי הבוסית, וכשהיא מזמינה אותי לשבת אני מופתעת מהצורך המוזר שלי לספר לה דווקא על עצמי. זה מנות מפתיע כשהיא מספרת לי מאוחר יותר על השיחות שהיא נוהגת לערוך עם הקליינטים שלה על עצמם, ועל כך שהם בוכים בדמעות אושר כשהם רואים את התוצאה שיצאה תחת ידה. יש לה כוח בלתי מוסבר לחדור אל האדם היושב מולה, להגיע אל נשמתו פנימה ולהוציא ממנו את היופי. או במילים שלה: "לקחת את הפנימיות ביחד עם החיצונית ולהוציא משם את הדבר היפה ביותר". ונדה קרן לא מכירה למעשה שיטה אחרת. היום העיסוק בכפיסול הוא בעצם המשכה הישיר של אותה נישה: "כפיסול אני מנסה להכניס אל תוך האבן את הנשמה ובאמצעותה להוציא את ההבעה, הלוא היא עוצמתו הגדולה ביותר של הפסל".

היא גדלה ברמת אביב ומעדיה על עצמה שהייתה טיפוס יוצא דופן בקרב בני משפחתה, הן בשל אופייה הסוער והן בשל המשיכה העזה שלה לאסתטיקה וליופי. בגיל 18 כבר הייתה נשואה ובגיל 21 כבר הספיקה לפתוח את העסק הראשון שלה - מספרה ברמת אביב, שבה העסיקה שבעה עובדים. "זו לא הייתה סתם מספרה", היא מתרפקת על זיכרון מתוק, "היו שם גם מכון יופי ולקוסמטיקה, בוטיק בגדים ומכירה של ריהוט עתיק, הכול תחת קורת גג אחת. דבר כזה לא ראו בארץ עד אז". אחר כך היא נהנית להזכר כיצד אנשים היו מגיעים לשם מכל הארץ כשביל שינוי חזותי קטן.

ועד חזרתה אליו. במפגשה המחודש עם הפיסול היא הצטרפה אל קבוצת פיסול ביד אליהו. התוצאות היו דומות לאלו שהניב החוג לקרמיקה שנים רבות קודם לכן. "נפגשתי שוב עם החומר ויצרתי את הפסל 'החיבוק' של ברנקווי. זה פסל שתמיד דיבר אליי. ניסיתי ליצור בו תחושה קצת יותר אירונית, והתגובות היו נפעמות". משם והלאה ההמשך כבר היה ברור.

כיום ונדה מפסלת בעיקר באבן ובברונזה, ובעיקר פסלים פיגורטיביים. בתערוכה של פסליה המוצגת בימים אלו בבית אמות המשפט בולט הערום הנשי. הפסלים אסתטיים, מלאי פיוט ומתרכזים בעיקר בנושא הזוגיות והאימהות. מקורות ההשראה של ונדה רבים ואינם ניתנים להגדרה אחת מסוימת. זה יכול להיות הרחוב, זו יכולה להיות שיחה. הכול. ונדה מעידה על עצמה שהיא נמצאת במצב קבוע של קליטה מהסביבה. למספרה היה כמובן תפקיד מכריע גם כאן: "כן, למספרה יש השפעה מאוד גדולה. אני חושבת שהצלחתי להכניס חיים בתוך האבן מכיוון שנגעתי כל כך הרבה בצד האנושי בחיי דרך המספרה." ונדה גם טוענת שאין אמן שאינו מושפע גם מאמנים אחרים. היא מונה את הפסל רודן ואת הציירים גוגן ופיקסו כאמנים שהשפיעו עמוקות על היצירה שלה. אצל רודן היה זה הפרסקציוניזם. אצל גוגן ופיקסו היו אלו האומץ והיכולת של כל אחד מהם לחדש ולשנות תפיסה אמנותית. "אני אוהבת אנשים מכל תחום (ולאו דווקא מתחום האמנות) שמסוגלים לשנות משהו בתפיסה שלנו למען האנושות, שהרי בסופו של דבר, כלום לא נשאר מאף אחד מאתנו. אבל אם הצלחת לשנות משהו בתפיסה האנושית למענה ורק למענה, הגשמת את ייעודך כבן אנוש. וזה בעצם הדבר היחיד שעשוי להישאר."

הוא מוצג במוזיאון תל אביב
היצירה מציגה את הגוף האנושי
בצורה מופשטת וקובית
האמן השתמש בברונזה
היצירה מציגה את הגוף האנושי
בצורה מופשטת וקובית
האמן השתמש בברונזה

זה עשרים שנה שונדה נוהגת לפקוד את התערוכות והמוזיאונים החשובים בארץ ובעולם. היא מעידה על כך שהיא עדיין בוכה המון לנוכח יצירות שעוצמתן מרגשת אותה במיוחד. לגבי הפיסול בפרט, ונדה טוענת שלדעתה יש הרבה פסלים נהדרים, אבל ההתרגשות מתעצמת עוד יותר לנוכח כישרונו של הפסל להוציא הבעה מתוך הפסלים. זו גם המטרה שהיא שמה לפניו כשהיא ניגשת בעצמה לפסל. "כשאני חוזרת מיום פיסול אני מרוסקת, בקושי מצליחה לדבר. אני מרוקנת את כל הנשמה שלי לתוך האבן, והתוצאה היא פסל אבן שפשוט מישיר אליך הבעה". על מנת להמחיש לי את דבריה היא מפנה את תשומת לבי אל עבר פסל קטן ממדים, יפהפה ומרגש. בפסל זה, מעשה ידיה, נראות אך ורק פניה רבות העוצמה של אישה. ונדה מסבירה לי: "את רואה, לא צריך גוף, לא שום דבר, רק את ההבעה. ההבעה היא העוצמה".

"יש לך מחיר אם את כל כך עצמאית. אבל במשך השנים את לומדת מה המחיר שהיית משלמת בצד השני. והוא גדול יותר. לעולם לא אתפשר".

נראה שאת אותן עוצמות שבהן פיתחה ונדה קרן את עסקי היופי שלה היא מתעדת להשקיע באמנות הפיסול, ואני לא מתאפקת מלשאול אותה האם ההליכה עד הסוף עם היצרים, עם האמנות, עם תפיסת העולם האינדיבידואליסטית ועם העצמאות, אינה גובה מחיר מסוים בתחום הזוגיות. "כן", משיבה ונדה, "יש לך מחיר אם את כל כך עצמאית. אבל במשך השנים את לומדת מה המחיר שהיית משלמת בצד השני. והוא גדול יותר. לעולם לא אתפשר".

לפני חמש עשרה שנה, כחלק מתהליך טבעי, החליטה ונדה להעביר את עסקיה הגדולים לסטודיו קטן ואלגנטי בצפון דיוניגוף. "הכול נשאר אותו הדבר, אבל קצת יותר בקטן. מכיוון שבחרתי ללכת בדרך היצירתית, אני עובדת מעט אבל עם הטוב ביותר. כול המי ומי, אבל בקטן".

כשאני שואלת אותה מה דעתה על החשיבות העצומה שבקשר בין הסביבה שבה האומן עובד לפרנסתו, לבין הסביבה שבה הוא יוצר, בין עולם הפיסול מלא הנשמה לבין צפון דיוניגוף המנוכר, היא עונה לי שהיא בסך הכול אדם מציאותי מאוד. "עד היום חיי סבכו סביב הילדים, ולכן המספרה מוקמה בצפון תל אביב עם כל מה שמשתמע מכך. אבל היום, כשהילדים עוזבים את הבית, וחיי עומדים באישהו מקום להשתנות,

השונים בתוך התפוז עצמו -
זו אמנות! אני לא מכירה
שום דבר אחר בעצם."

"היום, גם מעולם הסלבריטיז
למדתי להוציא את היופי אל
תוך היצירה שלי. החיים הם
מאוד מורכבים בכל תחום.
החכמה היא ללמוד להוציא
את היופי מכל דבר וליצור
מכך אמנות. להסתכל על
תפוז בצורה שונה, גם זו
אמנות בעיניי. להסתכל על
קליפת התפוז, על הגוונים

אני יכולה להגיד שהייתי מאוד רוצה לא לגור בתל אביב
אלא בטבע. הייתי רוצה האנגר ענק בטבע, שבו אני
גם גרה וגם יוצרת. תל אביב אותי כבר לא מרגשת
הרבה שנים."
אני מקשה עוד קצת ושואלת, כיצד בכל זאת אפשר
לוותר על החיות והאדרנלין שבעולם העסקים?
"את תופסת אותי בתקופה הכי נקודתית בנושא זה,"
היא עונה. "עוד לא קיבלתי החלטות. אבל אני בהחלט
עומדת בכפי כמה החלטות גורליות ונקודות מפנה
רציניות בחיי."

ומה לגבי עולם הסלבריטיז שהיה מזוהה אתך כל כך
הרבה שנים?
"היום, גם מעולם הסלבריטיז למדתי להוציא את היופי
אל תוך היצירה שלי. החיים הם מאוד מורכבים בכל
תחום. החכמה היא ללמוד להוציא את היופי מכל דבר
וליצור מכך אמנות. להסתכל על תפוז בצורה שונה,
גם זו אמנות בעיניי. להסתכל על קליפת התפוז, על
הגוונים השונים בתוך התפוז עצמו -
זו אמנות! אני לא מכירה שום דבר אחר בעצם."